

**2016 M. ISTORIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIES
 VERTINIMO INSTRUKCIJA**

Pakartotinė sesija

Kiekvieno iš 01–25 klausimų teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Kl. nr.	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
Atsakymai	C	C	C	C	A	D	C	C	A	D

Kl. nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Atsakymai	B	A	D	A	D	D	C	C	D	B

Kl. nr.	21	22	23	24	25
Atsakymai	D	C	A	B	D

Mokinys atsakymus į 26–57 klausimus **gali suformuluoti savais žodžiais**. Ar atsakymų turinys yra teisingas, sprendžia egzamino užduoties vertintojai.

Pasviruoju brūkšniu (/) atskirti galimi teisingi atsakymai.

Kl. nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
26	<i>Galimas vienas iš šių:</i> Kariams. Savanoriams. Tėvynės gynėjams.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas teisingas atsakymas. <i>Taškas</i> neskiriamas, kai atsakymas nepateiktas arba pateiktas neteisingas.
27	<i>A. Smetonos vaidmuo (galimas vienas iš šių):</i> Pabrėžė savo vaidmenį per nepriklausomybės kovas. Įvardijo save kaip valstybės gynėją, kūrėją. Teigė, kad veikė išvien su savanoriais. <i>Karių savanorių vaidmuo (galimas vienas iš šių):</i> Karių savanorių vaidmenį labai gerai vertino. Laikė savanorius pasiaukojusiais dėl krašto. <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai.</i>	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai apibūdintas ir A. Smetonos, ir savanorių vaidmuo. <i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai apibūdintas tik A. Smetonos arba tik savanorių vaidmuo. <i>Taškų</i> neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba pateiktas neteisingas.
28	Kalba pasakyta po 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo. Po tautininkų perversmo. A. Smetona kvietė sutelkti jėgas. Veikti kartu. Kvietė juo pasitikėti. Būti ištikimais Tėvynei.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai pateiktas teisingas atsakymas: įvykis ir kalbos paskirtis. <i>Taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. <i>Taškų</i> neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
29	Po 7 metų. / Praėjus 7 m. <i>Galimi teisingi atsakymai:</i>	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas teisingas atsakymas. <i>Taškas</i> neskiriamas, kai atsakymas

	Po 8 metų. / Praėjus 8 m. Po 14–15 metų.		nepateiktas arba pateiktas neteisingas.
30	<i>Galimi du iš šių:</i> Stiprinti tautinę vienybę. Stiprinti krašto vadovybę / valdžią. Tvarkyti savo šalį patiems.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingi abu pateikti vidaus politikos uždaviniai. <i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas vidaus politikos uždavinys. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba pateiktas neteisingas.
31	<i>Galimas vienas iš šių:</i> Laikytis vienybės. Dirbti kartu. Pasitikėti juo / tautos vadovais.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas teisingas atsakymas. Taškas neskiriamas, kai atsakymas nepateiktas arba pateiktas neteisingas.
32	<i>Galimos dvi citatos iš šių:</i> „Kare senoviškam liberalizmui ne vieta“. „Nėra laiko seimuose rietis ir kalbėtis“. „Dabartinė Lietuvos linkmė yra tikra“. „[...] liberaline valdžia, kitaip ji virto tokia, kokia tautos būdai tinka“. <i>Išvada:</i> Parlamentinę respubliką laikė netinkama.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami, kai teisingos dvi pateiktos citatos ir padaryta logiška išvada. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
33	<i>Galimi du iš šių priekaištų:</i> „Valdžia dedasi didele nepriklausomybės gynėja“. „Jai nerūpi Lietuvos nepriklausomybė“. „Prieš karą buvo ištikimi caro valdžios klapčiukai“. „Meilinosi vokiečių okupantams“. „Bandė pasodinti ant Lietuvos liaudies sprando Vokietijos prinčą Urachą“. „Ėmė slaptai tartis su Pilsudskiu“. „Sudarė Hitleriui naudingą sutartį“. „Šmugeluoja ginklus ispanų fašistams“. „Stengiasi užmigdyti Lietuvos liaudies masių budrumą“. „Ketina parduoti Lietuvą hitlerinės Vokietijos okupantams“. <i>Vertinimas:</i> Vertino kritiškai / neigiamai.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami, kai teisingos dvi pateiktos citatos ir padaryta logiška išvada. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
34	Vadino fašistais. Komunistine / marksistine / kraštutinių kairiųjų / socialistine ideologija.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingas pateiktas įvardijimas ir padaryta logiška išvada. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas

			nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
35	Prahos – nes tai buvo Čekoslovakijos sostinė / svarbiausi įvykiai vyko Prahoje. Pavasaris – kadangi tai buvo atgimimo laikotarpis / bandymas demokratizuoti komunistinę sistemą / buvo vykdomos demokratinės reformos / bandymas sudemokratinti ekonominę ir politinę sistemą.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai paaiškinta, ir kodėl vadinama Prahos, ir kodėl vadinama pavasariu. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
36	<i>Kontrrevoliucinės jėgos (galimas vienas iš šių):</i> Čekoslovakijos žmonės / vadovybę, siekusius pertvarkyti šalyje egzistavusią sistemą. Čekoslovakijos žmonės / vadovybę, siekusius reformų šalyje. <i>Užsienio jėgos (galimas vienas iš šių):</i> Vakarų valstybės. / Vakarų valstybių vadovai. Žmogus teisių gynėjai kitose valstybėse. <i>Kaltinimas (galimas vienas iš šių):</i> Sunaikinti socializmą Čekoslovakijoje. Sunaikinti socialistinę santvarką Čekoslovakijoje. Atkurti kapitalizmą Čekoslovakijoje.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami, kai teisingai įvardyti abu „kaltininkai“ ir nurodytas kaltinimų siekis. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nei vieno teisingo atsakymo elemento.
37	Čekoslovakija priklausė Varšuvos sutarties organizacijai / Varšuvos blokui / Rytų blokui.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas teisingas atsakymas. Taškas neskiriamas, kai atsakymas nepateiktas arba pateiktas neteisingas.
38	Nėra paminėta Rumunija / Albanija. <i>Galimas vienas iš šių:</i> Ji atsisakė dalyvauti slopinant sukilimą Čekoslovakijoje. Atitolo nuo SSRS vykdomos politikos. / Nesutiko su SSRS vykdoma politika.	2	<i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus teisingus abu atsakymo elementus. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
39	<i>Galimas vienas iš šių:</i> Čekoslovakijos gyventojai / absoliuti jų dauguma smerkė SSRS karinius veiksmus / karinę invaziją. Vaizdavo sovietų kareivius kaip žudikus. Tai rodo B šaltinis.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai padaryta logiška išvada ir nurodytas teisingas šaltinis. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
40	<i>Šaltinis:</i> C <i>Pozicija:</i> Ji buvo kritiška / neigiama. / Smerkė.	4	<i>Keturi taškai</i> skiriami, kai teisingai įvardytas šaltinis, nurodyta pozicija ir pateiktos dvi detalės iš karikatūros.

	<i>Galimos dvi detalės iš šių:</i> 1. Brežnevas / SSRS paveiksle su ginklu rankose. SSRS panaudojo karinę jėgą Čekoslovakijoje. 2. Brežnevas / SSRS nužudė / sunaikino Čekoslovakijos laisvę. 3. Parodo, jog SSRS bijojo, kad laisvės siekis neišplistų Sovietų Sąjungoje.		<i>Trys taškai</i> skiriami už pateiktus tris teisingus atsakymo elementus iš keturių. <i>Du taškai</i> – už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš keturių. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš keturių. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
41	Kairioji B šaltinio iliustracija siejasi su A šaltiniu, nes kalbama apie gerus SSRS ir Čekoslovakijos santykius. Dešinioji B šaltinio iliustracija siejasi su C šaltiniu, nes smerkia SSRS karinę invaziją / sukilimo numalšinimą.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodyti B šaltinio ryšiai su A ir C šaltiniais. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
42	<i>Galimas vienas iš šių:</i> Leidžiami tam tikri savitumai socialistinėms / VSO šalims. Leidžiama atsižvelgti į nacionalinius ypatumus. <i>Galimas vienas iš šių:</i> Visos socialistinės šalys turi padėti išlaikyti socialistinę sistemą bet kurioje iš šalių. VSO šalys neturi leisti bet kuriai jų atkurti kapitalizmą. Vadinama Brežnevo doktrina.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami, kai nurodyti du teiginiai ir įvardyta Brežnevo doktrina. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
43	<i>Perestroika</i> / M. Gorbačiovo paskelbta persitvarkymo politika. <i>Galimas vienas iš šių:</i> Vokietijos suvienijimas. Berlyno sienos nugriovimas.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai įvardytas laikotarpis ir nurodytas įvykis. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
44	Vakarų demokratinės valstybės smerkė / kritikavo / buvo nusiteikusios priešiška. Sovietų Lietuvos valdžios atstovai, komunistai ir kiti kolaborantai pritarė / palaikė. Dalis gyventojų – patriotai, rezistentai, dvasiškiai ir kiti – smerkė / kritikavo.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami, kai nurodytos trys – Vakarų demokratiškos Lietuvos gyventojų – pozicijos. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.

45	<i>Šaltinis: A</i> <i>Priežastys (galimos dvi iš šių):</i> Neteisingas mokesčių prievolės paskirstymas. / Didžiausia dalis teko tik trečiajam luomui. Naujų mokesčių įvedimas. Dešimtinės mokėjimas.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodomas šaltinis ir teisingai įvardijamos dvi priežastys. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
46	Generaliniai luomai – parlamentas (įstatymų leidžiamoji institucija). Paprastai išrinktas į parlamentą atstovas įsipareigoja vykdyti jį išrinkusiųjų valią.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai įvardijama institucijos paskirtis ir paaiškinama priesakų prasmė. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
47	<i>Idėjos:</i> Žmonės iš prigimties lygūs. Įstatymai priimami, mokesčiai įvedami tik patiems piliečiams (per jų atstovus) pritarus. <i>Luomas:</i> Trečiasis.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami už dvi teisingai įvardytas idėjas ir teisingai nurodytą luomą. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
48	<i>Bruožas:</i> Masinis teroras. <i>Detalės (galimos dvi iš šių):</i> Vaizduojamos giljotinos. Mirties bausmės vykdymas. Užrašas ant paminklo, bylojantis apie masines žudynes. Priimtų įstatymų nesilaikymas. / Konstitucijos pamynimas.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami už dvi teisingai įvardytas detales ir teisingai įvardytą kūrinio idėją. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
49	<i>Galimi du iš šių:</i> Buvusio karaliaus šalininkai (monarchistai), nes laikė jį atsakingu už karaliaus mirtį. Nušalintų nuo valdžios privilegijuotų luomų atstovai, nes pyko dėl prarastų privilegijų. Politiniai priešininkai (žirondistai), nes teko perleisti vadovavimą jakobinams. Valstiečiai, nes buvo nepatenkinti mokesčių	4	<i>Keturi taškai</i> skiriami už dvi teisingai įvardytas žmonių grupes ir teisingai nurodytus jų tokio vertinimo motyvus. <i>Trys taškai</i> skiriami už pateiktus tris teisingus atsakymo elementus iš keturių. <i>Du taškai</i> – už pateiktus du teisingus

	politika.		atsakymo elementus iš keturių. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš keturių. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
50	Kova su išorės priešais – ordinais. Slavų genčių puolimai.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodomos abi priežastys. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
51	<i>Galimi trys iš šių žemėlapyje matomų XIII amžiaus įvykių:</i> Livonijos ordino įsikūrimas Kryžiuočių ordino įsikūrimas Saulės mūšis Durbės mūšis	3	<i>Trys taškai</i> skiriami už bet kuriuos tris teisingai surastus žemėlapyje vaizduojamus įvykius. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
52	<i>Ankstyviausias šaltinis:</i> B šaltinis A šaltinis pateikia dar necentralizuotos valstybės bruožus (minimi keli vyresnieji kunigaikščiai). C šaltinis rašo apie Mindaugo mirtį, t. y. vėlesnius laikus negu B šaltinyje.	3	<i>Trys taškai</i> skiriami už teisingą šaltinio įvardijimą ir pagrindimą, kodėl likusieji du šaltiniai neatitinka sąlygos. <i>Du taškai</i> skiriami už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš trijų. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš trijų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
53	<i>Galimas vienas iš šių:</i> Krikštijosi, siekdamas įgyti priešininkų palankumą. Savo susirašinėjimu siekė įgyti popiežiaus palankumą. Mindaugas įgijo savo potencialių priešininkų paramą vidaus kovose.	1	<i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingą pagrindimą. Taškas neskiriamas, kai atsakymas nepateiktas arba pateiktas neteisingas.
54	<i>Motyvai:</i> Atsidėkojimas už pagalbą kovoje su nepaklusniais kunigaikščiais. Atsidėkojimas už pagalbą krikštijantis	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodomi abu motyvai. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš

	(karūnuojantis).		dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
55	<i>Galimi du variantai iš šių:</i> Žemaičiai Nadruva Sudūva Karšuva Skalva	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodomos dvi žemės. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
56	<i>Požiūris:</i> Metraštininkas Mindaugą vertina neigiamai. <i>Citatos:</i> „[...] jį gi nužudė Mindaugas ir jo žmoną pasiėmė, ir jo brolius užmušė [...]“ „Ir pradėjo labai puikuotis, ir mėgavosi šlove bei dideliu išdidumu, ir neapkentė priešingo sau nieko.“ <i>Paaiškinimas (galimas vienas iš šių):</i> Metraštininkas buvo iš svetimos valstybės, kuriai Lietuvos sustiprėjimas buvo nenaudingas. Metraštininkas priklausė kitai religinei konfesijai.	4	<i>Keturi taškai</i> skiriami, kai teisingai įvardytas požiūris, jam pagrįsti pateiktos dvi citatos ir pateiktas paaiškinimas. <i>Trys taškai</i> skiriami už pateiktus tris teisingus atsakymo elementus iš keturių. <i>Du taškai</i> – už pateiktus du teisingus atsakymo elementus iš keturių. <i>Vienas taškas</i> – už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš keturių. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.
57	<i>Galimi du iš šių:</i> Leido atsilaikyti prieš ordinų puolimus. Lietuva tapo lygiateise valstybe krikščioniškoje Europoje. Atsivėrė galimybės pasinaudoti lotyniškos / krikščioniškos civilizacijos vaisiais – perimti raštą, mokslą, meną.	2	<i>Du taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodomi du argumentai. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už pateiktą vieną teisingą atsakymo elementą iš dviejų. Taškų neskiriama, kai atsakymas nepateiktas arba nėra nė vieno teisingo atsakymo elemento.